KOCAELİ ANSİKLOPEDİSİ

CİLT 3

2023 Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşleri
Dairesi Başkanlığı Yayınları No: 59

@ Copyright 2023 Kocaeli Metropolitan Municipality,
Department of Culture and Social No: 59

Bu kitabın her türlü basım, yayın ve telif hakları
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Dairesi
Başkanlığı'na aittir. Başkanlığın yazılı izni olmadan elektronik,
mekanik ya da diğer yollarla basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.
Para ile satılamaz.

All rights reserved. No part of this book may be printed,
reproduced or distributed by any electronic, optical, mechanical
or other means without the written permission of the Kocaeli
Metropolitan Municipality, Department of Culture and Social Affairs.

Tasarım ve Uygulama
Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık A.Ş.

Baskı
Pelikan Basım Matbaa ve Ambalaj Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Kayaşehir Mah. Ulubatlı Hasan Cad. Blok 2H Kapı No: 19
34494 Başakşehir / İstanbul
Tel: (0212) 613 79 55
Sertifika No: 40619

ISBN: 978-605-72931-8-3
Takım ISBN: 978-605-72931-9-0

KOCAELİ ANSİKLOPEDİSİ

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Haluk SELVİ
Prof. Dr. Muhammed Bilal ÇELİK
Prof. Dr. İbrahim ŞİRİN
Prof. Dr. Levent ATALI

2023

Sahibi
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Adına
Doç. Dr. Tahir BÜYÜKAKIN

Genel Koordinatör
Balamir GÜNDOĞDU

Ansiklopedi Yürütme Kurulu
Prof. Dr. Haluk SELVİ
Prof. Dr. Muhammed Bilal ÇELİK
Prof. Dr. İbrahim ŞİRİN
Prof. Dr. Levent ATALI
Volkan ŞENEL
Raşit FİDAN
Hayriye SÖZER
Adil YILDIRIM

Sekreterya
Nesrin DURAN
Şükriye Göksu HÜLAGÜ

Ansiklopedide yer alan maddelerin bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bilim ve Danışma Kurulu
Prof. Dr. Azmi ÖZCAN
Prof. Dr. Feridun M. EMECEN
Prof. Dr. Gülfettin ÇELİK
Prof. Dr. Hamza GÜNDOĞDU
Prof. Dr. İdris BOSTAN
Prof. Dr. İlhan ŞAHİN
Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU
Prof. Dr. Metin TUNCEL
Prof. Dr. Nermin ERSOY
Prof. Dr. Nevnihal ERDOĞAN
Prof. Dr. Numan AKDOĞAN
Doç. Dr. Fikrettin YAVUZ
Doç. Dr. Gülşen ERDAL
Doç. Dr. Mustafa SARI
Doç. Dr. Şennur KAYA
Dr. Metin ŞENTÜRK
Erdoğan ÖZDEMİR
Feyzullah Yavuz ULUGÜN
Müzeyyen ÜNAL
Recep KANKAL

İçindekiler

TAKDİM • XIII
ÖN SÖZ • XV
NACİ GİRGİNSOY • 1491
NADİR PAKSOY • 1491
NAGEHAN MALKOÇ • 1492
NAHT SANATI VE NAHHAT MUZAFFER OKUR • 1494
NAİL İNAL • 1495
NAİL KARABUDA • 1496
NALDÖKEN SEYİR TERASI/TEPESİ (BAŞİSKELE) • 1497
NAMAZGÂH VE ŞEHİTLİK • 1497
NARDANE KUŞÇU / NAR EĞİTİM VE DANIŞMANLIK MERKEZİ • 1498
NARKÖY • 1499
NASUT KAYALI • 1501
NAZLI (OTUR FATMA) TATLISI • 1501
NAZMİ OĞUZ • 1502
NAZMİ TİRBEN • 1503
NEBİ HOCA TÜRBESİ • 1503
NECATİ ÇELİK • 1505
NECATİ GENÇOĞLU • 1505
NECATİBEY İLKOKULU • 1506
NECDET CALP • 1507
NECMETTİN BİTLİS • 1508
NECAT ÖZEMEK • 1508
NEŞE CAN • 1509
NEVZAT DOĞAN • 1510
NEZİH DANYAL • 1511
NEZİH FIRATLI • 1511
NİCOMÈDE • 1514
NİHAT ERGÜN • 1515
NİHAT ERİM • 1516
NİHAT TÜREL • 1517
NIKOMEDIA (İZMİT) SUYOLLARI VE KÖPRÜLERİ • 1518
NIKOMEDIA VE KOCAELİ'DEKİ ESERLERİ • 1530
NIKOMEDIA KURULTAYI • 1534
NIKOMEDIA OYUNLARI • 1535
NIKOMEDIA SİKKE DARPHANESİ • 1536
NİYAZİ YELKENCİOĞLU • 1537
NİZAMETTİN ÇETİN • 1538
NOTER DEFTERLERİ • 1538
NUH ÇİMENTO SANAYİ TİC. A.Ş / NUH BETON A.Ş • 1539
NUMAN DEDE • 1540
NUMAN GÜNEŞ • 1541
NUREDDİN PAŞA • 1542
NURETTİN PORTAKAL • 1544
NÜFUS • 1545
NÜFUS DEFTERLERİNDE KOCAELİ • 1548
NÜFUS VE VATANDAŞLIK İL MÜDÜRLÜĞÜ (KOCAELİ) • 1550
NÜZHETİYE • 1551
NÜZHETİYE (DÖŞEME) BEBEKLERİ • 1552
NÜZHETİYE ŞELALESİ • 1553
OD TAŞI • 1557
OGÜN SANLISOY • 1557
OĞULTÜRK KARDEŞLER • 1558
OĞUZ GÜREL • 1558
OLİMPİK BUZ SPORLARI SALONU • 1559
ONUR KUMBARACIBAŞI • 1560
ONUR ÜNLÜ • 1560
ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ • 1561
ORHAN BEY CAMİİ • 1563
ORHAN BEY VAKIFLARI • 1564
ORHAN GAZİ • 1566
ORHAN GAZİ CAMİİ • 1569
ORHAN OTAĞ • 1570
ORHAN SUDA • 1571
ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ • 1571
ORMANLAR • 1572
ORMANYA DOĞAL YAŞAM PARKI • 1574
ORTA HAMAM • 1577
ORUÇ ARUOBA • 1579
OSMAN ÇAKAR • 1580
OSMAN GENÇAL • 1580
OSMAN HAMDİ BEY • 1581
OSMAN NURİ AKYOL • 1583
OSMAN NURİ YILMAZ • 1583
OSMAN PEPE • 1584
OSMAN SÜLEYMAN DURAK • 1585
OSMAN ŞAKİR • 1586
OSMANGAZİ KÖPRÜSÜ • 1588
OSMANLI BÜROKRASİSİNDE GEBZELİ MEMURLAR • 1590
OSMANLI BÜROKRASİSİNDE İZMİTLİ MEMURLAR • 1592
OSMANLI BÜROKRASİSİNDE KANDIRALI MEMURLAR • 1603
OSMANLI BÜROKRASİSİNDE KARAMÜRSELLİ MEMURLAR • 1606
OSMANLI KİREÇ OCAKLARI • 1607
OTEL ASYA • 1608
OTTO RITTER • 1609
OUTLET CENTER • 1610
OYA İŞBOĞA KILIÇ • 1611
ÖMER ARSLANTAŞ • 1615
ÖMER ZİHNİ CEBECİ • 1615
ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU • 1616
ÖMER SAADETTİN YALIM • 1617
ÖMER TÜRKÇAKAL • 1619
ÖMER VEHBİ ENGİZ • 1620
ÖMERAĞA MAHALLESİ • 1620
ÖRF, ÂDET VE GELENEKLER • 1622
ÖZ CAN PİŞMANİYE • 1625
ÖZDEN ÖRNEK • 1626
ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI • 1627
ÖZGÜR KOCAELİ • 1628
PABUÇ • 1631

PAKMAYA • 1632
PARSIK MAĞARASI • 1633
PAŞA HAMAMI • 1634
PAŞADAĞ KALE KALINTISI • 1634
PELEKANON SAVAŞI • 1635
PEMBE KAYALAR • 1636
PEMBE KÖŞK • 1637
PERTEV MEHMED PAŞA VAKFI • 1638
PERTEV MEHMET SAİD PAŞA • 1641
PERTEV PAŞA • 1642
PERTEV PAŞA (YENİ CUMA) KÜLLİYESİ • 1643
PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş. • 1646
PEUTİNGER ÇİZELGESİ • 1647
PINAR SOYKAN • 1648
PINARLI SARDALA KOYU KALINTILARI • 1649
PİRELLİ OTOMOBİL LASTİKLERİ A.Ş. • 1650
PİŞMANİYE DERGİSİ • 1651
PLANETARYUM VE SANAL GERÇEKLİK KÜRESİ • 1652
PLINIUS (GENÇ) • 1653
POÇUK ÇORBASI • 1654
POPÜLER MÜZİK VE POP MÜZİĞİ • 1654
PORTAKAL HAFIZ RÜŞTÜ (PORTAKAL HAFIZ) • 1657
PORTAKAL HAFIZ RÜŞTÜ (HASAN PAŞA) KONAĞI • 1658
PORTAKALOĞLU MUSTAFA AĞA MESCİDİ • 1660
PTT BİNASI • 1661
PÜRELİ ET SARMASI • 1662
RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU • 1665
RADYOLAR • 1666
RAFET KIRGIZ • 1667
RAFİNE DERGİSİ • 1667
RAGIP SAVAŞ • 1668
RAHMİ SEYMEN • 1669
RAHMİ ŞENSES • 1670
RAİF YAŞAR • 1671
RAİF YELKENCİ • 1672
RAMAZAN KOCEVÎ • 1673
RECEP ÇİFTÇİ • 1673
REDİF DAİRESİ • 1673
REDİF TABURU • 1674
REHABİLİTASYON MERKEZLERİ • 1676
REJİ İDARESİ • 1678
REMZİ BEY • 1680
REŞAT SAKARYA • 1681
REŞİT SAFFET ATABİNEN • 1682
RIDVAN ALYÜRÜK • 1683
RIDVAN YENİŞEN • 1684
RIFAT ÖZDEŞ • 1684
RIFAT YÜCE • 1685
RIZA BEDRİ BABİLA • 1686
ROMANLAR • 1687
RÖLÖVE VE ANITLAR MÜDÜRLÜĞÜ • 1688
RUHAN ODABAŞI • 1689
RUM MEKTEPLERİ • 1690
RUMLAR • 1691
RUŞEN HAKKI ÖZPENÇE • 1693
RÜSTEM PAŞA • 1694
SAADETTİN DİNÇBAŞ • 1699
SAAT KULESİ • 1700
SAATÇİ ALİ EFENDİ (GÜMÜŞOĞLU) • 1701
SABAHATTİN KERİMOĞLU • 1703
SABAHATTİN ÖZTAN • 1704
SABAHATTİN SERTÇETİN • 1705
SABANCA GÖLÜ VE CİVARI BAYINDIRLIK VE TÜRK ANONİM ŞİRKETİ • 1705
SABANCI KÜLTÜR MERKEZİ/SİTESİ • 1707
SABRİ YAHŞİ • 1707
SADETTİN HÜLAGÜ • 1709
SADRAZAM KAVURMA • 1710
SADUN AKSÜT • 1710
SADUN EŞREF GÜNEY ATIĞ • 1711
SAFFET ARIKAN • 1711
SAFFET SANCAKLI • 1713
SAĞLIK İL MÜDÜRLÜĞÜ • 1714
SAĞLIK TARİHİ • 1716
SAHİLLER VE PLAJLAR • 1721
SAİM AŞKIN • 1725
SAİM FERİDUN GÜRAY • 1726
SAİM ÖNHON • 1728
SAİME GÖNÜL • 1728
SAİT BAŞOĞLU • 1729
SAKIZ AĞACI • 1730
SALGIN HASTALIKLAR VE KARANTİNALAR • 1730
SALİH EKMEL ÇETİNER • 1732
SALİH GÜN • 1733
SALİH KALEMCİOĞLU • 1734
SALİH ÖZKARAASLAN • 1735
SALİHA YAZICIOĞLU • 1735
SALİH ZEKİ ATAERGİN • 1735
SALİM DERVİŞOĞLU • 1736
SALİM DÜNDAR • 1737
SAMANLI DAĞLARI • 1738
SAMANLI ZEYTİNİ • 1739
SAMİ ÇAKIR • 1740
SAMİ GİRGİN • 1741
SANAT SOKAĞI • 1742
SANAYİ • 1743
SANAYİ MAHALLESİ • 1745
SANAYİ VE TEKNOLOJİ İL MÜDÜRLÜĞÜ • 1747
SANCAKBEYLERİ/MİRLİVALAR • 1748
SAPANCA GÖLÜ • 1751
SAPANCALI HAKKI BEY • 1753
SARAYBAHÇE • 1754
SARAYLI KÖYÜ • 1754
SARAYLI KÖYÜ ANITSAL ÇINAR AĞACI • 1757
SAVAŞ POYRAZ • 1757
SEBAHATTİN ÖZTAN • 1758
SEBZELİ TERBİYELİ BUĞDAY ÇORBASI • 1759
SEÇİMLER • 1759
SEDA BAKAN • 1762
SEDAT AKAY • 1763
SEDDAR YAVUZ • 1764
SEFER EKŞİ • 1765
SEFER GÖKSEL • 1765
SEKA (TÜRKİYE SELÜLOZ VE KÂĞIT FABRİKALARI İŞLETMESİ) • 1766

SEKA BANDOSU/KURUCUSU AHMET OĞULTEKİN • 1771
SEKA ÇOCUK DOSTLARI DERNEĞİ • 1772
SEKA DERGİSİ • 1773
SEKA FABRİKASI VE LOJMANLARI ARKEOLOJİK SİT ALANI • 1774
SEKA FİLM PLATOLARI • 1777
SEKA İŞÇİ HASTANESİ • 1778
SEKA KÂĞIT MÜZESİ • 1779
SEKA POSTASI • 1781
SEKA RADYOSU • 1782
SEKA SANAYİ DIŞI YAPILARI • 1783
SEKA SİNEMASI • 1791
SEKA TİYATROSU • 1792
SEKAPARK • 1793
SELAHATTİN TANSEL • 1794
SELAHATTİN TELSER • 1795
SELAMİ DİNÇER • 1797
SELİM SIRRI PAŞA • 1797
SELİM SIRRI PAŞA CADDESİ/SOKAĞI • 1800
SELİM SIRRI PAŞA KONAĞI • 1801
SELİM YÜREKTEN • 1802
SELÜLOZ-İŞ SENDİKASI • 1803
SENDİKALAR • 1804
SENİHA MAÇKA • 1806
SERİNDERE KANYONU • 1806
SERKAN BAL • 1807
SERVET SEZGİN • 1807
SERVETİYE CEPHESİ VE MÜZESİ • 1808
SERVETİYE KÖYLERİ • 1810
SERVETİYE TAŞ CAMİ • 1811
SERVETİYE TAŞ KÖPRÜSÜ • 1812
SES KOCAELİ • 1813
SESİM • 1814
SEVCAN BAŞEĞMEZ TAMER • 1814
SEVİL AKI • 1816
SEYAHATNAMELERDE KOCAELİ • 1817
SEYDİ ALİ REİS • 1821
SEYFİ ARKAN • 1822
SEYMEN MAHALLESİ • 1823
SEYMEN SAHİL PARKI • 1825
SEYREK KALESİ • 1826
SEZER ŞENER KOMSUOĞLU • 1827
SİBEL ASNA • 1828
SICAKDERE KANYONU • 1829
SİCİL-İ OSMANİ ADLI ESERDE BAHSİ GEÇEN KOCAELİLİLER • 1830
SİMİT DOLMASI • 1831
SİMON'UN SIRTI / SİLME, TEPE • 1831
SİNEMALAR • 1832
SİRKECİLER KONAĞI • 1833
SIRRI ERİNÇ • 1834
SİSMOLOJİK İZLEME VE DEPREM EĞİTİM MERKEZİ • 1835
SİT ALANLARI • 1837
SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI (KOCAELİ) • 1839
SİVİL TOPLUMLA İLİŞKİLER İL MÜDÜRLÜĞÜ (KOCAELİ) • 1841
SOĞUKDERE KANYONU • 1841
SOĞUKSU MESİRE YERİ • 1842
SOSYAL SİGORTALAR KURUMU (SSK) HASTANESİ • 1843
SOYDAN AİLESİ / KONAĞI • 1844
SÖZ KOCAELİ • 1846
SÖZLÜ EDEBİYATTA KOCAELİ • 1847
SPOR • 1849
SPOR EĞİTİMİ • 1850
ST. BARBARA KOLEJİ • 1851
SU DOLABI • 1852
SU ÜRÜNLERİ • 1854
SUAT GÜLENER • 1855
SUBATUM YAYLASI • 1855
SULTAN BABA VE TÜRBESİ • 1856
SULTAN ORHAN CAMİİ • 1857
SULTAN ORHAN CAMİİ (KAYMAZ) • 1858
SUPHİ ÖĞÜT • 1858
SÜLEYMAN DEMİREL KÜLTÜR MERKEZİ • 1859
SÜLEYMAN DURAK ve OĞULLARI • 1860
SÜLEYMAN EGE • 1862
SÜLEYMAN ESAT SAYDUK • 1862
SÜLEYMAN HÂLDAN KISAYOL • 1863
SÜLEYMAN HAYRETTİN AKÇAM • 1863
SÜLEYMAN PAŞA • 1864
SÜLEYMAN PAŞA (DERE) HAMAMI • 1865
SÜLEYMAN PAŞA VAKIFLARI • 1866
SÜMERBANK YARIMCA PORSELEN, SERAMİK VE ÇİNİ FABRİKASI • 1867
ŞABAN SARIGÜLLE • 1871
ŞADİYE MEVEDDET KADINEFENDİ (MÜVEDDET) • 1871
ŞAHABETTİN BİLGİSU • 1873
ŞAHABETTİN BİLGİSU CADDESİ • 1874
ŞAHABETTİN BİLGİSU ÇEVRE ÖDÜLLERİ • 1875
ŞAKİR BALKI • 1876
ŞEFİK ATEŞ • 1877
ŞEFİK ERGÜRBÜZ • 1877
ŞEFİK GÜLER • 1878
ŞEHİTLER KORUSU • 1879
ŞEHİTLER LİSTESİ/BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI • 1880
ŞEHİTLER LİSTESİ/MİLLİ MÜCADELE'DE • 1896
ŞEHİTLER/BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI • 1901
ŞEHİTLER/TERÖR • 1903
ŞEHİTLER/TÜRK İSTİKLAL HARBİ • 1906
ŞEMSETTİN KÖYÜ LAHİDİ • 1908
ŞERİF ÜNAN • 1909
ŞER'İYYE SİCİLLERİNDE KOCAELİ • 1910
ŞEVKET KAZAN • 1911
ŞEVKET ÖZYILDIZ • 1912
ŞEVKET USTAOĞLU • **1912**
ŞEYH MUSLİHÜDDİN MUSTAFA VAKIFLARI • 1913
ŞEYH MUSLİHİDDİN CAMİİ • 1916
ŞEYH NUMAN EFENDİ TÜRBESİ • 1917
ŞEYHZADE MUHYİDDİN MUHAMMED BİN MUSLİHİDDİN MUSTAFA • 1918
ŞİKÂYET AHKÂM DEFTERLERİ • 1919
ŞİNASİ KUŞ • 1920
ŞÜKRİYE TUTKUN • 1921
ŞÜKRÜ ÇELİKTEN • 1922

ŞÜKÜR (ŞÜKRÜ) OKAN • 1922
TABAKHANE CADDESİ • 1927
TACETTİN DEĞER • 1927
TAFLAN (EUONYMUS) • 1928
TAHİR ABDULLAH EFENDİ • 1929
TAHİR BARLAS • 1929
TAHİR BÜYÜKAKIN • 1930
TAHİR DÜZGÖREN • 1932
TAHİR KAVALA • 1932
TAHRİR DEFTERLERİNDE KOCAELİ • 1933
TAHSİN TARHAN • 1936
TAHTALI GÖLETİ • 1937
TALAT TEKİN • 1937
TANER EYÜPOĞLU • 1938
TANJU CILIZOĞLU • 1939
TARIK KAMAN • 1940
TARIM • 1940
TARIM VE ORMAN İL MÜDÜRLÜĞÜ • 1942
TARKAN TEVETOĞLU • 1944
TAŞKÖPRÜ (MANAV) EVİ • 1944
TAŞKÖPRÜ • 1947
TAVŞANCIL • 1947
TAVŞANCIL BELEDİYESİ • 1950
TAVŞANCIL MEKTEPLERİ • 1950
TAYYAR KOBAK • 1953
TAYYARE MEYDANI • 1953
TCG GAYRET MÜZESİ • 1955
TCG HIZIRREİS (S-342) DENİZALTI MÜZESİ • 1956
TEK KOCAELİ • 1957
TEKEL TÜTÜN AMBAR VE BAKIM YUVASI / REJİ BİNALARI • 1957
TEKKE VE ZAVİYELER • 1959
TEKNOPARKLAR • 1961
TEKSEN KÖYÜ HİSAR TEPE KALESİ • 1963
TELEKOM İL MÜDÜRLÜĞÜ • 1964
TELGRAF HATTI • 1965
TEMA VAKFI • 1967
TEMEL MUZAFFER ŞİŞMANOĞLU • 1968
TEMETTUAT DEFTERLERİNDE KOCAELİ • 1969
TEMUÇİN ÇEVİREN • 1971
TENEZZÜH TRENLERİ • 1971
TEOMAN YELKENCİOĞLU • 1973
TEPECİK CAMİİ • 1974
TEPECİK KÖYÜ CAMİİ • 1975
TEPECİK MAHALLESİ • 1976
TEPEKÖY • 1977
TİCARET • 1979
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ • 1981
TİCARETİN ÇINARLARI • 1983
TOPÇU ÇEŞME • 1985
TOPLUM RUH SAĞLIĞINI GELİŞTİRME DERNEĞİ • 1985
TOYGAR IŞIKLI • 1986
TREN İSTASYONU • 1987
TUNCEL KURTİZ • 1989
TURAN GÜNEŞ VE EKOLÜ • 1990
TURGUT HAYATİ EĞİLMEZ • 1992
TURGUT KAYI • 1993
TURGUT MAHALLESİ • 1993
TURGUT TAŞÇI • 1994
TURGUT UYAR • 1995
TURİZM • 1996
TÜM SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ • 2000
TÜMÜLÜSLER • 2001
TÜRK HAVA KURUMU • 2007
TÜRK KAHVESİ BİNASI VE ANIT ÇINARLAR • 2009
TÜRK OCAĞI • 2010
TÜRK OTOMOTİV ENDÜSTRİLERİ A.Ş. • 2012
TÜRK SİNEMASI (YEŞİLÇAM) • 2013
TÜRK TİCARET BANKASI • 2016
TÜRK YOLU • 2018
TÜRKAN KANDIRALI • 2019
TÜRKER ÖZDOĞAN • 2019
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU GEBZE YERLEŞKESİ • 2020
TÜRKİYE ESNAF VE SANATKÂRLARI KONFEDERASYONU • 2027
TÜRKİYE HARP MALULÜ GAZİLER, ŞEHİT, DUL VE YETİMLERİ DERNEĞİ • 2029
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU KOCAELİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ • 2030
TÜRKİYE JOKEY KULÜBÜ İZMİT MERKEZ AŞIM İSTASYONU MÜDÜRLÜĞÜ • 2030
TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ (TÜPRAŞ) • 2031
TÜRKİYE ŞİŞE VE CAM FABRİKALARI AŞ • 2033
TÜRKÜLER • 2035
TV 41 • 2038
UFUK KOÇAK • 2041
UFUK SAKA • 2041
UĞURMAN YELKENCİOĞLU • 2042
UĞURTAN SAYINER • 2042
ULAŞIM • 2043
ULUGAZİ İLKOKULU • 2050
ULUSLARARASI DEĞİRMENDERE ZÜHTÜ MÜRİDOĞLU AHŞAP HEYKEL SEMPOZYUMU • 2050
ULUSLARARASI GÖLCÜK SERAMİK SEMPOZYUMU • 2053
ULUSLARARASI KOCAELİ TARİH VE KÜLTÜR SEMPOZYUMLARI • 2053
UMAÇ ÇORBASI • 2055
URGANCI AHMET ÇELEBİ CAMİSİ • 2055
URYÂNÎ ALİ EFENDİ • 2057
UZUNTARLA • 2058
UZUNTARLA MERKEZ CAMİSİ • 2059
ÜMİT ERDİM • 2063
ÜMİT YILMAZ • 2063
ÜRE/ÖĞRE TATLISI • 2064
ÜSKÜDAR FACİASI • 2065
ÜZÜM BAYRAMLARI VE BAĞCILIK • 2066
VAHDET KOCAELİ POSTASI GAZETESİ • 2071
VAHDETTİN ENGİN • 2071
VAKIFLAR • 2072
VALİDE SULTAN KÖPRÜSÜ • 2080
VALİLİK HİZMET BİNASI • 2080
VARAN TURİZM • 2081
VARLIK VERGİSİ • 2082

VATAN CEPHESİ • 2083
VEFA İBRAHİM ARACI • 2086
VELİ AHMET ÇEŞMESİ • 2087
VELİAHMET MAHALLESİ • 2088
VELİYÜDDİN AĞA CAMİSİ • 2090
VEREM SAVAŞ DİSPANSERİ • 2092
VEREMLE SAVAŞ DERNEĞİ • 2093
VEYSEL CANDAN MAĞARASI • 2095
VEYSEL KÖSELE • 2095
VEZİRÇİFTLİĞİ KÖPRÜSÜ (BAŞİSKELE) / KİLEZDERE KÖPRÜSÜ • 2096
VITAL-CASIMIR CUINET • 2097
II. WİLHELM • 2101
WİLHELM II. (KAİSER II. WİLHELM) KÖŞKÜ • 2102
YAĞLAR VE SİRKELER • 2107
YAĞBOLU KÖYÜ MAĞARASI • 2108
YAĞHANE • 2109
YAHUDİLER • 2109
YAHYA KAPTAN • 2111
YAHYA KAPTAN ANIT MEZARI • 2117
YAHYA LÜLECİ • 2118
YAHYAKAPTAN MAHALLESİ • 2118
YALAKDERE/YALAKDERE KÖPRÜSÜ • 2119
YALI (ÇALIK AHMET AĞA) CAMİİ • 2120
YALI HAMAMI • 2121
YALI MAHALLESİ EVLERİ • 2122
YAMAN İZİT • 2124
YANGINLAR • 2124
YARHİSAR MÜZE GEMİSİ • 2127
YARIMCA KİRAZI • 2128
YASEMİN GÖKSU • 2130
YASİN KOÇMAN • 2131
YAŞAR TOSUN • 2131
YAVUZ ARGIT • 2132
YAVUZ İZMİT • 2133
YAVUZ MUHAREBE KRUVAZÖRÜ • 2134
YAVUZ PASTANESİ / VEHBİ TANELİ • 2136
YAZLIK ILICASI • 2137
YELKENCİOĞLU KONAĞI • 2138
YENİ CUMA MAHALLESİ • 2139
YENİ HAMAM • 2140
YENİ İZMİT • 2142
YENİ MEMLEKET HASTANESİ • 2142
YENİ TURAN OKULU • 2144
YENİ YARIMCA • 2144
YENİ ZURNA • 2144
YENİDOĞAN • 2145
YENİDOĞAN İLKOKULU • 2145
YENİKÖY KÖYÜ/MAHALLESİ • 2145
YEREDOĞ KİŞİOĞLU • 2147
YEREL KÜLTÜR PLATFORMU • 2148
YERLEŞİM • 2149
YESARİ ASIM ARSOY • 2154
YEŞİL İZMİT • 2155
YEŞİLAY • 2155
YÖRESEL KIYAFETLER • 2156
YÖRÜKLER • 2159
YUKARI PAZAR MAHALLESİ • 2161
YUKARIPAZAR ERKEK İBTİDÂÎ MEKTEBİ • 2162
YUMRUKAYA MESİRE ALANI • 2162
YUMURTA DOLMASI • 2163
YUMURTACI / HACI HASAN CAMİSİ • 2164
YUNUS NÜZHET UNAT • 2165
YUSUF ALTINTAŞ • 2166
YUSUF BİLGİN • 2166
YUSUF ÇAM • 2167
YUSUF İZZETTİN BARIŞ • 2168
YUSUF İZZETTİN BİLGİSU • 2169
YUVACIK • 2170
YUVACIK BARAJI VE GÖLÜ • 2172
YUVACIK KAYNAK SUYU • 2173
YÜZEY ARAŞTIRMALARI • 2173
ZAFER • 2179
ZEKİ ARİF ATAERGİN • 2179
ZEKİ AYGÜN • 2180
ZELİHA HANIM ÇEŞMESİ • 2181
ZEYNEP TÜRKEŞ • 2181
ZEYTİNLİ BAHÇE MESCİDİ • 2182
ZIBINCI MESCİDİ • 2182
ZİYA (ZİYAETTİN) ATIĞ • 2184
ZİYA HEPER • 2184
ZİYA NURİ BİRGİ (AHMET ZİYA PAŞA/ DR. ZİYA NURİ PAŞA) • 2185
ZİYA POLAT • 2186
ZİYA TEKELİ • 2187
ZOBUOĞLU (ZOBOĞLU) HASAN BEY • 2188
YAZAR KURUM VE İLETİŞİM BİLGİLERİ • 2191

Takdim

Kocaeli, Anadolu coğrafyasının önemli bir bölgesinde yer almaktadır. Bu konumu dolayısıyla şehir ve vilayet hem doğudan batıya hem kuzeyden güneye giden yolların kesişme noktasındadır. Yollar neredeyse şehir oradadır. Coğrafyanın sunduğu bu olağanüstü özellik dolayısıyla Kocaeli tarihin her döneminde önemli bir şehir merkezi olarak öne çıkmış ve hiçbir uygarlık da onu göz ardı edememiştir. Yapılan arkeolojik araştırmalar açıkça ortaya koymaktadır ki şehir hem Anadolu'nun hem de dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biridir. Bu özellikleri dolayısıyla zaman zaman birçok siyasi teşekküllere başkentlik etmiştir. Kocaeli varoluşu dolayısıyla başta ekonomi olmak üzere pek çok alanda kendi bölgesinin itici gücü olma özelliğini her dönemde sürdürmüştür.

Köklü ve büyük medeniyetlere ev sahipliği yapan şehrimiz, Arkeoloji ve Tarih Bilimleri açısından da zengin bir kaynaktır. Kurulduğu günden günümüze kadar oluşturduğu birikim Kocaeli'ni tarih, kültür ve sanat açısından da ayrı bir değer haline getirmektedir. Sahip olduğumuz zenginlikleri belgeleyen mimari eserler günümüzde ayakta ve gündelik hayatımızın içindedir. Geleneklerine sahip çıkan bir şehir olarak kültür değerlerimizi gündelik hayatıyla sürdüren bir sosyal yapımız var; fakat kurulduğu günden beri binlerce yıldır oluşan birikim sözlü kültürle taşınmayacak bir yoğunluktadır. Kocaeli temsil ettiği bütün değerler nedeniyle geçmişten beri seyyahların, tarihçilerin, coğrafyacıların ve edebiyatçıların da ilgisini çeken, hakkında birçok eser yazılan şehirdir.

Kültürden ekonomiye tarihten ticarete kadar çok çeşitli alanlarda katmanlar halinde büyük bir medeniyet mirasına sahip olan şehrimizi gelecek nesillere aktarmayı kendimize bir görev olarak görüyoruz. Bu sebeple şehrimizin geniş bir yelpazeye yayılan tüm değerlerini tarihten başlayarak ve günümüze de kapsayacak şekilde bir ansiklopedi çalışmasıyla kayıt altına alıyoruz. Kocaeli'nin zengin birikiminin ortaya konulup yeni nesillere örnek olarak sunulmasından ve hemen hemen her alanda uzman değerli yazarların böyle bir çalışma ile bir araya gelmesi şehrimiz açısından çok değerlidir. Kocaeli'nin lokomotif gücünü oluşturan kültür ve tarih verilerinin zenginliğini ve "Bilge Şehir Kocaeli" tanımının ne kadar isabetli olduğunu ortaya koyan bu değerli çalışmaya emeği geçen herkesi kutluyorum.

Kocaeli'nin şehir hafızasını derli toplu bir şekilde bir araya getirmek bakımından böyle bir eser kuşkusuz birçok işlevi üstlenecektir. Kocaeli Ansiklopedisi bilimsel araştırmalar için bir kaynak olacaktır. Kaybolup giden veya unutulan sosyal ve kültürel birikimlerimizi gelecek nesillere aktaran belge niteliği taşıyacaktır; belki de en önemlisi bundan sonra yapılacak çalışmaların öncülüğünü üstlenecektir.

Kocaeli Ansiklopedisi, bir taraftan geçmişi ve tarihi aydınlatırken diğer taraftan da bugünün imkânlarına işaret etmekte, tespitler yapmakta ve geleceği daha doğru bir şekilde kurmak için sağlam bir zemin oluşturmaktadır.

Şüphesiz ki bu tür eserlerde gözden kaçan, sonradan ulaşılan bilgilere rastlanabilir. Baskı aşamasından sonra eserde yer alması gereken yeni ve güncel gelişmeler ortaya çıkabilir. Bunlar bir eksiklik olarak görülmemelidir. Bilakis sonradan ortaya çıkan her bilginin ya da eksikliklerin fark edilmesi için fırsattır. Çünkü bu tür eserler gelişmeye açık eserlerdir. Araştırma ve titizlikle hazırlanma aşaması yıllarca süren bu esere emeği geçen Ansiklopedi Yürütme Kurulu, Editörler Kurulu, Bilim ve Danışma Kurulu ile yazarlara teşekkürlerimi sunarım.

Doç. Dr. Tahir BÜYÜKAKIN
Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı

Ön Söz

Ansiklopedi, birçok bilginin sistematik ve çoğu zaman alfabetik bir sıra ile düzenlenmesinden elde edilen tarafsız bir başvuru kaynağıdır. Ansiklopedi maddelerine çoğunlukla başlığına göre düzenlenen alfabetik sırayla erişilir. Ansiklopedilerin iki önemli özelliği, konuların yöntemli düzenlenmesi ve her şeyi içine almasıdır. Ansiklopediler hazırlandıkları devirlerdeki ilim, kültür, sanat ve teknik gibi çeşitli dalların tamamı veya belli bir bölümüyle ilgili şahıs, eser, coğrafî bölge ve müesseselerin tanıtımı veya kelime, kavram, olay ve konuların izahı gibi her türden bilgiye belli bir sistem içinde yer verirler. Alfabetik veya sistematik düzenlemeleriyle farklı konulara ait bilgileri kısa zamanda bulmaya yarayan ve konular arasındaki bağıntıları da belirten ansiklopediler özellikle günümüzde, çok defa birden fazla ilim adamının sistemli ve uzun süren çalışmaları sonucunda ortaya çıkan hacimli ve kuşatıcı mahiyetteki büyük eserlerdir.

Bugün bütün dünyada ve ülkemizde hızlı bir artış gösteren ansiklopedik eser telifi ve yayımı çalışmalarının XIX. yüzyıldan itibaren daha çok millî bir yapı kazandığı dikkati çekmektedir. Son yüzyılda ansiklopedileri önemli ölçüde etkileyen gelişmelerden biri, çeşitli alanlarda elde edilen bilgilerin ve yayın sayısının ölçüsüz denilecek kadar çoğalması, yeni bilim şubelerinin kurulması, bir bilim dalında elde edilen bilgilerin diğer bilimleri de ilgilendirmeye başlamasıdır. Bu yönüyle Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin öncülüğünde "Bilge Şehir" logosuyla 2014 yılından beri sürdürülen kültür, tarih ve edebiyat çalışmaları önemli bir birikim sağlamıştır. Bu bilgi birikiminin genel okuyucuya ulaştırılması açısından internet üzerinden de ulaşılabilecek bir ansiklopediye duyulan ihtiyaç her geçen gün eksikliğini daha çok hissettirmiştir.

Kocaeli vilayeti ve belediye teşkilatı da bu bakımdan başarılı ve şanslı yönetimler arasındadır. Anadolu medeniyetleri ve kültürel zenginlikleri açısından uzun bir tarihi geçmişe ve büyük bir birikime sahip olan Kocaeli, eski çağlardan itibaren önemli bir yerleşim ve ticaret merkezidir. Özellikle Osmanlılar döneminde giderek daha fazla kültürel zenginliğe kavuşmuş buna paralel olarak büyük ilim ve irfan yapılarına, medeniyet ve bayındırlık unsurlarına, kültürel, siyasi sosyal, ticari gelişmelere ve zenginliklere sahip olmuştur. Şehrin bu özellikleri Cumhuriyet devrinde de artarak devam etmiştir.

Öte yandan şehirlere ait olmak üzere ansiklopedi çalışmalarında son yıllarda artış görülmektedir. Şehirlerle ilgili ansiklopedi çalışmaları kendisinden önceki çalışmalardan beslendiği gibi bu tür çalışmaların kendisinden sonraki çalışmalara da temel bir kaynak vazifesi görmesi beklenmektedir. Kocaeli Ansiklopedisi'nin hazırlanma amacı, Kocaeli Vilayetini incelemek, Kocaeli ile ilgili çalışma yapmış nitelikli araştırmacılar tarafından açık bir dille, görsel verilerle desteklenmiş bir düzen içinde, Kocaeli'nin kültürünü, sosyal tarihini, doğal zenginliklerini, müesseselerini, yapılarını, yetişmiş önemli simalarını araştırarak geleceğe aktarmaktır.

Geniş bir muhtevaya sahip olan bu çalışma, maddelerin belirlenmesi, bu maddeleri yazabilecek uzman kişilerin tespiti, kaleme alınan maddelerin kontrolü ve görsellerin temini aşamalarından geçmiştir. Bu bağlamda Kocaeli ile ilgili farklı içeriklerdeki yayınlar, tarih, coğrafya, edebiyat, biyografi, sanat, biyoloji, ziraat, din, kültür vesaire yayınlar, alanında uzman akademisyenler ve araştırmacılar tarafından ayrıntılı bir şekilde incelenerek maddeler belirlendi.

Madde başlıklarının belirlenmesinde şu kriterler ön planda tutuldu: Şehrin tarihi, çağdaş yerel yöneticileri, yazar ve sanatçıları, Kocaeli ile ilgili çalışması olanlar, bürokraside önemli yere gelmiş olan Kocaelililer, milli sporcular, resmî kurum, kuruluş ve yayın organları, sanatçılar, iş adamları, iş dünyasında önemli bir yere sahip olan şirketler, ilçe, mahalle, belde, köyler ve buraların tarihi yapıları ile mekânları, şehrin önemli kültürel alanları, endemik bitki türleri, yöresel yemekler.

Ansiklopedi maddelerinin yazımında gerekli görülen yerlerde, ulaşılabilen görsellere de yer verildi. Kocaeli Ansiklopedisi'nin yazım özellikleri alfabetik, isim sırası iledir. Her madde için bir kaynakça bölümünün oluşturulması çalışmanın bir rehber olma özelliğini de göstermektedir.

Ansiklopedi Kocaeli'ne ait bütün değerleri ve isimleri bünyesinde barındırmış olma iddiasında olmamakla birlikte, devamlı değişebilen ve ilavelerle güçlendirilebilecek bir yapıdadır. Dünyaca meşhur ansiklopedilerin ekler yayınlayarak yeni ciltler çıkardığını, ansiklopedilerin devamlı canlı olduğunu da unutmamak gerekir. Kocaeli Ansiklopedisi, özel konulu, alfabetik sıralı, herhangi bir ayırım gözetmeden herkese hitap eden genel bir ansiklopedidir. Hazırlanış biçimi itibariyle de tamamı yeni ve ilk defa kaleme alınmış telif ansiklopedidir.

Kocaeli'nin ekonomik, siyasal ve kültürel dokusuna dair bir bilgi hazinesi niteliğinde olan "Kocaeli Ansiklopedisi"ni şehrimize kazandıran başta Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Başkanı Doç. Dr. Tahir Büyükakın olmak üzere, çalışmanın tüm aşamalarında her türlü desteği veren Bilim ve Danışma Kurulu'nda yer alan değerli araştırmacılarımıza, madde yazarlarına, ansiklopedi sekretaryasına şükranlarımızı sunuyoruz.

Ansiklopedinin, dünden bugüne ve bugünden geleceğe şehrin tarih, kültür ve bilgi kaynağı olarak yerini alacağı inancıyla, hazırlanmasında emeği geçenlere ayrı ayrı teşekkür eder, şehrin kültür dünyasına kazandırdığımız bu güzel eserin hayırlı olmasını dileriz.

Editörler Kurulu

sayısı 5.208'e ve hamiler ile eşleştirilen öğrenci sayısı 10.795'e ulaştı.

Vali Seddar Yavuz'a ait olan projelerden birisi de "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" düsturu ile 2004 yılında eşi Selda Yavuz'la birlikte başlattığı "Gönülden Gönüle" projesidir. Bu proje çerçevesinde; şehit aileleri, gaziler, engelliler, yaşlılar, yetim ve öksüzler, ekonomik yoksunluk içinde bulunan vatandaşlarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirildi ve bu suretle onların gönüllerini almak, devletin sıcak ve şefkatli yüzünü yansıtmak, sıcak elini hissettirmek ve insanımızın gönlüne girmek hedeflendi. Vali Seddar Yavuz, projede en büyük destekçisi olan eşi Selda Yavuz ile beraber, projenin başlangıcından bugüne kadar 90.000'e yakın haneyle hemhal oldu, vatandaşların acılarını paylaştı, dertlerini dinledi, taleplerini aldı, sorunlara yerinde müdahale ederek sosyal devlet olma anlayışının gereğini yerine getirdi ve bu suretle vatandaşların devletle olan bağını güçlendirdi. Yavuz çifti tarafından 2020 Haziran ayına kadar Kocaeli'de 846 aile evlerinde ziyaret edildi. Bir yıl içinde, pandemiye rağmen, proje kapsamında ilçe kaymakamlarının ziyaretleri ile birlikte toplamda 5.569 aileye ulaşıldı.

Devletin esas sahibinin millet olduğu bilinciyle, valiliğin ve tüm kamu kurumlarının kapılarının ve iletişim kanallarının her zaman vatandaşlara açık tutulmasına özel bir ihtimam gösteren Vali Yavuz, görev yaptığı her yerde olduğu gibi Kocaeli'de de halkla yakın temas içinde bulundu ve Valilik Makamında 2021 Temmuz ayına kadar halk günü de dâhil olmak üzere 1.150 kişi ile görüşme sağladı.

Halen Kocaeli Valiliği görevini yürüten Yavuz, evli ve dört çocuk babasıdır, iyi derecede İngilizce bilmektedir.

KAYNAKÇA
http://www.kocaeli.gov.tr; https://twitter.com/seddaryavuz; http://gazetearsivi.milliyet.com.tr; https://www.hurriyet.com.tr/

Haluk SELVİ

SEFER EKŞİ (1951-...)

Milletvekili, İş Adamı

1951'de Rize-İkizdere'de doğmuştur. Babası Yakup Bey, annesi Hayriye Hanım'dır. Endüstri Meslek Lisesi'nden mezun olmuştur. Süheyla Hanım ile evlenmiş, 2'si kız 2'si erkek 4 çocukları olmuştur. EKCAN İnşaat, Sigortacılık ve Otomotiv Şirketleri'ni kurmuştur.

1990'lı yıllarda ANAP Kocaeli İl Başkanlığını yapmıştır. 18 Nisan 1999 Genel Seçimlerinden sonra hükûmeti kurma görevi 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından Demokratik Sol Parti (DSP) Genel Başkanı Bülent Ecevit'e verildi. Ecevit, DSP, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Anavatan Partisi (ANAP) ile 28 Mayıs 1999 tarihinde üçlü koalisyon hükûmetini kurmuştur. Sefer Ekşi, 1999 seçimlerinde Kocaeli milletvekili olarak seçilmiş ve 1999-2002 yılları arasında 22. Dönem Kocaeli Milletvekilliği yapmıştır. DSP, MHP ve ANAP'ın ortaklığında kurulan bu hükümette oldukça aktif siyaset içinde yer almıştır.

Sefer Ekşi

Milletvekilliği döneminde TÜPRAŞ, PETKİM ve İGDAŞ'ta yaşanan işçi sorunlarını sendikanın isteğine göre çözüme kavuşmasında etkili olduğu için "İşçi-sendikacı dostu" diye anılmaya başlanmıştır.

Kocaeli milletvekili olarak temsil ettiği şehre değer katmaya çalışan bir siyasetçi olmuş, şehrin sorunlarıyla yakından ilgilenmiştir. Bilhassa Kocaeli'nin sivil toplum kuruluşları ile yakın temas içinde olmuştur. Milletvekilliği sona erdikten sonra birçok partiden teklif almış fakat yine partisinde kalmıştır. Fakat Sefer Ekşi, 2007 yılında Anavatan Partisi Merkez Karar Yönetim Kurulu Üyesi iken partisinden o zamanki "Genel Başkan Erkan Mumcu'nun ortaya koyduğu siyaset kabul edilemez" diyerek istifa etmiştir. EKCAN İnşaat, Sigortacılık ve Otomotiv Şirketleri'nin yönetimini pandemi sonrası oğlu Yakup Ekşi'ye bırakmış, yoğun iş ve siyaset hayatı sonrası pandeminin de etkisiyle daha sakin bir hayat yaşamaya başlamıştır.

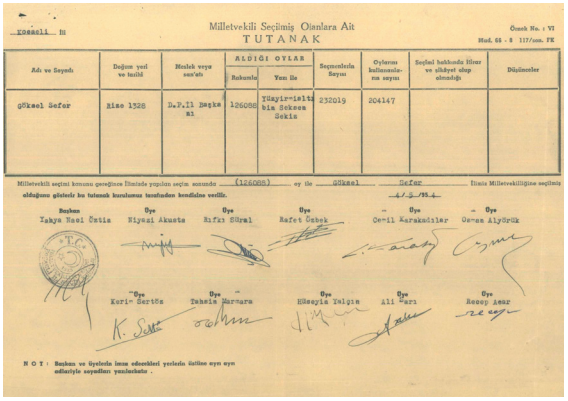
KAYNAKÇA
"Ekşioğlu Ailesinin Yeni Nesil Patronu: Yakup Ekşi", *Kocaeli Life*, 9 Şubat 2018; Sadun Çetin, "Sefer Ekşi; Eski Milletvekili", Çağdaş Kocaeli, 21 Temmuz 2021; https://www5.tbmm.gov.tr//develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=21&p_sicil=5707; https://www.haber7.com/siyaset/haber/245739-sefer-eksi-anavatandan-istifa-etti

Dilara USLU

SEFER GÖKSEL (1912-1987)

Milletvekili

1912 (Rumi 1328)'de Rize'de Ali Bey ve Fatma Hanım'ın oğlu olarak dünyaya gelen Sefer Bey, Ortaokul mezunu olup az düzeyde Fransızca, İngilizce ve Arapça bilmektedir. Ailesi 1934 yılında kabul edilen Soyadı Kanunu çerçevesinde "Göksel" soyadını almıştır. İstanbul'da lise öğrenimine 10. Sınıfta ara vererek 1939 tarihinde askere giden Sefer Göksel, acemi birliği ve ihtiyat askerliğini tamamlayarak 1940 yılının Temmuz ayında terhis olmuştur. Terhisine müteakip ticaret ve nakliye işleriyle uğraşmaya başlayan Sefer Bey, tüccar kimliği ile ön plana çıkmıştır. İstanbul Galata Kara Mustafa Paşa Sokak No 47'de Yazıhanesi ve İzmit'te Demiryolu

Milletvekili Seçimi Olanlara Ait
TUTANAK

Adı ve Soyadı	Doğum yeri ve tarihi	Meslek veya san'atı	ALDIĞI OYLAR		Seçmenlerin Sayısı	Oyların kullanmala-rın sayısı	Seçimi hakkında Hüsr ve şikayet olup olmadığı	Düşünceler
			Rakamla	Yazı ile				
Göksel Sefer	Rize 1926	D.P.İl Başka nı	126088	Yüzyir-ielli bin Sekse Sekiz	232019	204147		

Milletvekili seçimi konusu geçğince İlimizde yapılan seçim sonunda (126088) oy ile Göksel Sefer ilimiz Milletvekilliğine seçilmiş olduğunu gösterir bu tutanak kurulumuz tarafından hemdilime verilir.

17.5.954

Başkan Yahya Nazi Öztüs — Üye Niyazi Akusta — Üye Rıfkı Sümal — Üye Rafet Özbek — Üye Cevdet Karakaşlar — Üye Orman Alyörük

Üye Kerim Sertöz — Üye Tahsin Marmara — Üye Hüseyin Yalçın — Üye Ali Fazı — Üye Recep Acar

NOT: Başkan ve Üyelerin imza edecekleri yerlerin üstüne aynı ayrı adlariyle soyadları yazılacaktır.

Sefer Göksel ile ilgili tutanak

Caddesi Hasan Ömer Apartmanında bir şubesi bulunan iş merkezinde, ithalat-ihracat dalında ticaret, bilumum nakliye ve taahhüt işleriyle uğraşmıştır. 1942 yılında evlenen Sefer Göksel, aynı zamanda İstanbul ve İzmit'te müteahhit olarak birçok binanın yapımını üstlenmiştir.

DP Kocaeli İl Başkanlığı, 1954 yılı Milletvekili Genel Seçimleri için il ve ilçe teşkilatlarında milletvekili adaylarını belirlemek maksadıyla aday yoklamaları yaptırmış ve kapsamlı bir seçim çalışması yürütmüştür. Bu bağlamda Demokrat Parti Kocaeli Milletvekili aday adayı olarak listeye girmeyi başaran Sefer Göksel, 2 Mayıs 1954'te yapılan seçimlerde 126.088 oy alarak Kocaeli Milletvekilliğine seçilmiştir. 1950 seçimlerinde DP'den 11 milletvekili çıkaran Kocaeli, bu seçimlerde milletvekili sayısını bir kişi daha arttırarak 12'ye yükseltmiştir. DP'nin adaylarından Sefer Göksel, Ziya Atığ, Ekrem Alican, Turan Güneş, Selami Dinçer, Cemal Tüzün, Saadettin Yalım, Nüzhet Akın, Hamdi Başak, Kazım Meriç, Nüzhet Unat ve Hamza Osman Erkan mazbatalarını alarak 14 Mayıs 1954'te TBMM'deki çalışmalara katılmıştır.

Milletvekilliği mazbatasını 4 Mayıs 1954'te alan Sefer Göksel, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin X. Yasama Dönemi sonu olan 1 Kasım 1957 tarihine kadar Kocaeli Milletvekili olarak Parlamentoda görev yapmıştır. Meclis'te görev yaptığı süre içinde Kocaeli'nin sorunlarını Meclis'in gündemine taşıyarak özellikle ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıları konu alan konuşmalar gerçekleştirmiştir. Karaborsanın ortadan kaldırılabilmesi için alınması gereken önlemler arasında bu olaya sebep olan ve yüzde beş yüz kazanan tüccarların ağır cezalara (idama) çarptırılmasını talep etmiştir.

Evli ve bir çocuk babası olan Sefer Göksel Bey, 21 Mart 1987 tarihinde vefat etmiştir.

KAYNAKÇA

TBMM Albümü (1920-2010), 2. Cilt, 1950-1980, 2. B., TBMM Genel Sekreterliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Ankara, 2010, s. 651; *TBMM Zabıt Ceridesi*, 10. Dönem, 11. Cilt, 70. Birleşim, s. 52 Bilal Tunç, "Milletvekili Genel Seçimlerinde Demokrat Parti'nin Kocaeli'ndeki Seçim Faaliyetleri (1950-1957)", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Cilt 7, Sayı 1, (2018), s. 250-264; *Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi*, "Kocaeli Mebusu Sefer Göksel", TBMM Tecümeihal Varakası, Devre X; *Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi*, "Sefer Göksel'in Kocaeli İli Milletvekilliğine Seçildiğine Dair Tutanak", 4 Mayıs 1954.

Necdet AYSAL

SEKA (TÜRKİYE SELÜLOZ VE KÂĞIT FABRİKALARI İŞLETMESİ)

İzmit Kâğıt ve Karton Fabrikası

Türkiye'de 1920'li yılların sonlarından itibaren bir kâğıt fabrikası kurma konusunda çeşitli girişimler ortaya çıkmıştır. İnhisarlar [Tekel] İdaresi tarafından 1928'de sigara kâğıdı üretmek üzere kurulması düşünülen Kâğıt ve Karton Fabrikası gerçekleşemedi. 1932'de İş Bankası'nın bir kâğıt fabrikası kurma girişimi de İktisat Vekâleti tarafından engellendi. Türkiye'de konunun tek uzmanı olan. Mehmed Ali Kâğıtçı bütün bu girişimlerin içinde yer aldı ve hazırladığı raporlar ile oluşturduğu kamuoyu sonucunda 1933'te kabul edilen ve devlet eliyle sanayileşmeyi hedefleyen "Birinci Sanayi Planı"nında "Selüloz ve Kâğıt Sanayii"nin kurulması öngörülerek gene kendisinin etkisi ile yer olarak da İzmit seçildi. Sanayi Planı'nı uygulamak üzere 3 Haziran 1933'te Sümerbank kuruldu ve Mehmed Ali Kâğıtçı 1 Mart 1934'te İzmit Kâğıt ve Karton Fabrikası Müdürü olarak Sümerbank'ta göreve başladı.

Daha sonra "I. Kâğıt Fabrikası" olarak anılacak olan İzmit Kâğıt Fabrikası'nın temeli 14 Ağustos 1934'te Başvekil İsmet İnönü tarafından atıldı. Fabrikanın inşaatı ve makinelerinin montajı kısa sürede tamamlandı. Deneme üretiminde ilk kâğıt 18 Nisan 1936 günü üretildi. Makineden gelen ilk kâğıt büyük bir coşku ile karşılandığı gibi ilk üretilen kâğıt ruloları bayraklarla donatılmış arabalara yüklenerek İzmit sokaklarında dolaştırıldı. Açılışından kısa bir süre önce fabrika Başvekil İsmet İnönü ve İktisat Vekili Celâl Bayar tarafından ziyaret edildi. Fabrikanın resmî açılışı 6 Kasım 1936'da İktisat Vekili Celâl Bayar tarafından yapıldı. Aynı gün "II. Kâğıt Fabrikası"nın temeli de atıldı. Fabrika biri yazı ve baskı kâğıdı ve diğeri bunların yanında karton da üretebilen iki kâğıt makinesinden oluşuyordu ve yıllık üretimi 11.000 tondu. Fabrikanın ithal selülozdan kâğıt üretmesi ve yaklaşan savaş nedeniyle selülozun yoğun olarak patlayıcı madde üretiminde kullanılması fiyatları yükselttiğinden üretimin maliyeti giderek arttı. Üretilen ilk kâğıtlarda kullanılan filigranların tasarımı Mehmed Ali Kâğıtçı tarafından yapıldı.

Temeli 6 Kasım 1936'da atılmış olan "II. Kâğıt Fabrikası"nın inşaatı ve makinelerinin montajı 25 Nisan 1940'ta tamamlanmış olmakla birlikte üretime 1944'te başlanabildi ve 24 Temmuz 1944'de İktisat Vekili Fuat Sirmen tarafından açılışı yapıldı. Bu fabrikada biri yılda 11.000 ton gazete ve baskı kâğıdı ve diğeri de yılda 1.000 ton sigara kâğıdı üretimi yapan iki makine vardı. Fabrika böylece Türkiye'nin kâğıt gereksiniminin %55'ini karşılar duruma geldi.

Kâğıt fabrikalarının yanında bunları destekleyecek ve selüloz üretimi yapacak olan diğer tesislerin kurulmasına da girişildi. Yıllık 6.000 ton odun hamuru üreten "Mihanikî Hamur Fabrikası" I. Kâğıt Fabrikası ile birlikte faaliyete geçti. Dolgu maddesi olarak kullanılan ve başlangıçta ithal edilen kaolinin hazırlanmasına yönelik olarak günde 10 ton yerli